

מתן אשראי על ידי בנק למימון השקעות*

1. סעיף 16 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, מונה בין העיסוקים המותרים לבנק למימון השקעות:

"(3) מתן אשראי לזמן ארוך שמטרתו מימון השקעות, למעט אשראי למימון רכישה של דירת מגורים, ומתן אשראי לזמן קצר האמור להיפרע כאשר יקבל הלווה אשראי לזמן ארוך מהבנק".

2. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, ברצוני להבהיר את עמדתי לגבי הפירוש והיישום שיש לתת להוראות האמורות:

א. כדי שתאגיד שהוא בנק למימון השקעות ימלא הוראות סעיף 16(3) האמור עליו למלא כמה תנאים:

(1) האשראי הוא אשראי לזמן ארוך, דהיינו שהתקופה הממוצעת לפרעון הקרן היא שנתיים או יותר, או אשראי שלא לזמן ארוך המשמש כהלוואת גישור עד לקבלת אותו אשראי לטווח ארוך.

(2) מטרתו מימון השקעות. כדי שהבנק יעמוד בתנאי של מתן אשראי שמטרתו מימון השקעות, עליו להוכיח כי אכן האמור הוא באשראי שנועד להשקעה. אין בעובדה שבעבר הקרוב נעשתה השקעה בכדי לקשר, כדבר המובן מאליו, בין ההשקעה והאשראי.

יחד עם זאת, אם האשראי ניתן תוך שנה וחצי מיום ביצוע ההשקעה והמשקיע הצהיר בפני הבנק כי אכן המימון נועד להשקעה, ואין עובדות המצביעות כי אין כן הדבר, יוכל הבנק להסתפק באותה הצהרה. כאשר האשראי בא להחליף אשראי בנקאי לזמן קצר או אשראי שלא מתאגיד בנקאי, בארץ או בחו"ל, וחלפה יותר משנה וחצי אך פחות משלש שנים מיום ביצוע ההלוואה, יוכל הבנק לראות באשראי שנתן כמיועד להשקעה רק אם הובאו בפני הבנק ראיות פוזיטיביות כי אכן האשראי המבוקש מיועד להחליף הלוואת ביניים שניתנה בעבר לצורך אותה השקעה. לראיה כזו, בין היתר, יוכלו לשמש פניות לבנק לפני ביצוע ההשקעה או סמוך אחריה, עיכובים שלא תלויים במשקיע באישור ההלוואה לזמן ארוך, ראיות מנותן האשראי המוחלף כי בשעתו נקבע כי אותו אשראי מוחלף ישמש כאשראי לתקופת ביניים בלבד, או כי מדובר ברכישת ציוד עבורו נתן הספק בחו"ל או מוסד פיננסי מטעמו אשראי לזמן ארוך ויש עתה להחליפו באשראי של הבנק בישראל.

(3) האשראי נועד להשקעה. המונח השקעה לענין זה יכול לכלול:

- השקעה במפעל מאושר כמשמעות המונח בחוק לעידוד השקעות הון,

התשי"ט-1959;

- השקעה ברכוש קבוע, כמשמעותו החשבונאית בדוחות הכספיים של מקבל האשראי; ואם היתה ההשקעה במפעל חדש או קו ייצור, ייכלל בהשקעה גם אשראי להון חוזר קבוע בשיעור שלא יעלה על 15% מסכום ההשקעה הממומנת על ידי הבנק.
- ב. נכללה בהשקעה גם השקעה במחקר ופיתוח, רכישת ידע, רכישת פטנטים או זכויות יוצרים, יינתן האשראי, בכפוף לשאר התנאים, רק על פי הכללים שקבע הדירקטוריון בדבר שיעורי המימון, הבטחונות ורמת הסיכון שהבנק לוקח על עצמו בעניינים אלה.
3. א. מתן אשראי לזמן קצר מותנה בכך כי בעת מתן האשראי יקבע בהסכם בין הבנק לבין הלווה, כי האשראי לזמן קצר יוחלף באשראי לזמן ארוך ליעוד הקבוע בחוק. הסכם זה יקבע מעל לכל ספק, כי האשראי הינו מעיקרו לזמן ארוך והאשראי לזמן קצר הינו מימון ביניים למקבל האשראי.
- ב. ההסכם לא יתן ללווה זכות לפרוע את האשראי לזמן קצר בלא שיחליפו באשראי לזמן ארוך.
- ג. למרות האמור לעיל יוכל הלווה לפנות ולקבל אישור לפרוע אשראי לזמן קצר בלא שיקבל אשראי לזמן ארוך תחתיו במקרים הבאים בלבד:
- הלווה נמצא בהליכי כינוס נכסים, פשיטת רגל, פירוק או בהסדר נושים.
 - תוכנית ההשקעה לא יצאה לפועל מסיבות שאינן קשורות ישירות בלווה ובלבד שהבנק קיבל את כל האישורים והמסמכים המתאימים המאשרים או המוכיחים את הפסקת תוכנית ההשקעות.
 - כתוצאה מנסיבות שלא היו ידועות מראש, תנאי האשראי לזמן ארוך שהבנק יכול להעביר לרשות הלווה גרועים משמעותית מתנאי אשראי חילופי לזמן ארוך (כגון הנפקת איגרות חוב) והבנק מוכן לוותר על זכותו החוזית לתת את האשראי לזמן ארוך.
4. הבנק רשאי לתת אשראי לטווח ארוך שמטרתו להחליף אשראי קודם כזה שנתן אם האשראי הוא במסגרת הסדרי קונסולידציה, ללווה שללא אותם הסדרים לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו.
- כל הסדר במסגרת סעיף זה יובא תחילה לאישור הדירקטוריון.

ד"ר אמנון גולדשמידט

המפקח על הבנקים

י"ט באדר התשמ"ח

8 במארס 1988

* חוזר 66-30.

נוסח זה אינו רשמי. הנוסח המחייב הוא הנוסח כפי שפורסם.